

Z wizytą u logopedy

Kiedy pójść do logopedy z dzieckiem? – To pytanie zadaje sobie wielu rodziców. Wczesny etap życia dziecka jest często niedoceniany przez opiekunów. Warto nie czekać, aż problem rozwiąże się sam. Należy pamiętać, że mózg dziecka jest najbardziej podatny na zmiany do 3 roku życia. **Trzeba mieć na względzie zasadę, że im szybciej rozpoczniemy interwencję logopedyczną w uzasadnionym przypadku, tym lepiej. Nie należy przekładać konsultacji na później.** Wczesne wykrycie zaburzenia rzutuje na wiele sfer rozwojowych dziecka. Jak wykazują badania przedszkolaków 35% dzieci ma poprawną wymowę, u 35 % stwierdzono opóźniony rozwój mowy, natomiast u 30% wady wymowy.

Na co powinni zwracać uwagę rodzice

Już od narodzin można ocenić pod kątem logopedycznym dziecko biorąc pod uwagę prawidłowości ze sfery odruchów, które są pierwszym źródłem umiejętności ruchowych, dostarczają wrodzonych odpowiedzi na bodźce sensoryczne oraz ułatwiają pojawianie się specyficznych reakcji ruchowych. W 4-6 miesiącu życia można dostrzec czy dziecko słyszy, np. czy odwraca głowę na źródło dźwięku, reaguje na zmiany tonu głosu matki, czy reaguje na grające zabawki. Czy niemowlę głuży, gaworzy, utrzymuje kontakt wzrokowy, czy występują elementy tzw. protodialogu czyli naprzemiennej wymianie wokalno-mimicznej. Czy powtarza ciągi sylabowe np. *ma-ma-ma*, *ba-ba-ba*, *ta-ta-ta*. Jak wygląda sposób rozwijania funkcji pokarmowych.

Około roku dziecko używa dźwięków, gestów, mimiki. Pojawiają się pierwsze słowa „mama”, „tata”, „baba” oraz reakcje słowno – gestowe „pa, pa”,

W 2 roku życia dziecko zaczyna łączyć wyrazy. Z czasem zaczyna operować regułami gramatycznymi. Następuje zwiększenie liczby słów, które dziecko wypowiada i rozumie. W wieku 18 miesięcy ma w swoim słowniku czynnym około 50 wyrazów, a dwuletnie od 50 do 200–300 wyrazów. Charakterystyczne dla tego okresu jest wymawianie tylko pierwszej sylaby lub końcówki wyrazu, często jedno słowo może mieć wiele znaczeń. Pojawiają się rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki.

Do 3 roku życia dziecko powinno nabyć kolejne sprawności w mowie. W tym wieku potrafi rozróżniać przeciwieństwa: ciepły - zimny, duży - mały. Wykonuje coraz bardziej

złożone polecenia słowne. Nazywa większość przedmiotów z otoczenia, choć nie zawsze poprawnie. Często upraszcza trudniejsze wyrazy. Wymawia kolejne głoski. Zadaje bardzo wiele pytań: „A po co?”. Zaczyna również mówić „Nie”, „Nie mam”, „Nie dam”. Opanowuje podstawy gramatyczne. Widać ogromny postęp w rozwoju mowy, który nie jest związany jedynie z ortofonią, ale wiąże się z opanowaniem systemu językowego.

Jak wygląda wizyta u logopedy?

Logopeda w żłobku zaczyna od szczegółowego wywiadu z rodzicem. Zebranie informacji o środowisku, w jakim wychowuje się dziecko, dane z przebiegu ciąży i porodu – czy ciążą była zagrożona, czy mama przyjmowała leki w jej trakcie, jaki był stan dziecka po porodzie (ile otrzymało punktów w skali Apgar, ile ważyło itp.). Warto, by rodzic przypomniał sobie dane w tym zakresie. Kolejno informacje o rozwoju psychofizycznym dziecka. Ważne są pytania:

- czy dziecko rozwija się harmonijnie, tzn. w jakim wieku nabywało umiejętności motoryczne (pełzanie, raczkowanie, siedzenie, wstawanie, chodzenie);
- w jaki sposób komunikuje się z otoczeniem;
- czy rozumie;
- jak wyglądał rozwój mowy dziecka, tzn. kiedy zaczęło gaworzyć, naśladować dźwięki, wypowiadać pierwsze słowa, łączyć wyrazy, budować zdania itp.;
- jaki ma zakres wypowiedzianych dźwięków;
- czy nie ma wad w obrębie aparatu artykulacyjnego;
- czy dobrze słyszy.

Rodzic u logopedy może uzyskać rzetelną ocenę stanu funkcjonowania dziecka, nakreślenia jego profilu logopedycznego za pomocą standaryzowanych testów. Otrzyma ponadto wskazówki do pracy nad rozwojem komunikacji dziecka, w razie potrzeby zalecenia do dalszych specjalistycznych konsultacji, sugestie wykonania pogłębionej diagnozy.

Ćwiczenia logopedyczne mają charakter indywidualny. Ważne jest podczas spotkań z dzieckiem utrzymać atmosferę zabawy, która dostosowana do umiejętności staje się

atrakcyjna i ciekawa. Maluch, który jest zainteresowany różnymi aktywnościami, podejmuje z zainteresowaniem coraz trudniejsze zadania.

Logopeda dzięki obserwacji dziecka w żłobku podczas naturalnych czynności – zabawy, jedzenia, snu może dostrzec wiele dodatkowych informacji, które pomija rodzic. Jest osobą znaną dziecku. Malec nie przeżywa stresu i lęku, nie ma nieprzyjemnych wspomnień ze spotkania.

Nowoczesna profilaktyka logopedyczna stanowi systemowe ujęcie różnych interdyscyplinarnych zjawisk leżących u podstaw poprawnego, sprawnego i estetycznego użycia języka dziecka w przyszłości.

Urszula Kurek

logopeda

Literatura:

I. Styczek, Zarys Logopedii

G. Demel, Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola, 1998

H. Spionek, Zaburzenia rozwoju uczniów a niepowodzenia szkolne, 1973